

**РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

30.06.2026 № 197-од

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогів-організаторів
«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
ПЕДАГОГІВ-ОРГАНІЗАТОРІВ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ»

Рівне – 2026

Розробники: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Ковбасюк Т. Л., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри психології та інклюзивної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти; Мінакова Н. Г., старший викладач кафедри педагогіки й освітніх інновацій, методист лабораторії національного виховання Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти).

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей педагогів-організаторів щодо організації виховного процесу в закладі освіти

Розроблено з урахуванням типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904.

Термін дії програми: з 30.06.2026 до 30.06.2031 року.

Рецензенти:

Наталія Давидюк, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри психології та інклюзивної освіти, методист лабораторії національного виховання Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Наталія Кравець, консультант КУ «ЦПРПП» Дубенської міської ради.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Стратегічні цілі освіти – всебічний розвиток особистості, патріота та інноватора – набувають особливої актуальності в умовах воєнного стану. Виклики сьогодення потребують посилення діяльності педагогів щодо психоемоційної підтримки дитини, розвиток її життєстійкості, здатності протистояти деструктивним інформаційним і психологічним впливам, формування в юного покоління усвідомленої української національної та громадянської ідентичності.

Переосмислення соціальної і професійної місії педагога-організатора актуалізує необхідність підготовки фахівців, адаптованих до сучасних соціокультурних умов, здатних творчо працювати, приймаючи нестандартні рішення в ситуаціях ринкової конкуренції, уникаючи стереотипізації і шаблонів, засвоювати нові професійні ролі і функції, забезпечувати випереджувальність розвитку країни, реалізовувати освітні проєкти національного масштабу, витримувати конкуренцію на європейському і світовому ринку освітніх послуг тощо.

Особливого значення набуває здатність педагога-організатора працювати в умовах невизначеності та кризових ситуацій, враховувати психоемоційний стан дітей, підтримувати атмосферу довіри й безпеки, використовувати педагогічні практики, що сприяють розвитку стійкості, взаємопідтримки та конструктивної комунікації.

Програму розроблено відповідно до законодавства України у сфері освіти та виховання, професійного стандарту вчителя та сучасних науково-методичних підходів до виховання і соціалізації учнівської молоді. Її зміст гармонійно поєднує фахові педагогічні компетентності зі специфікою організації виховного розвивального середовища, розвитку учнівського самоврядування та дозвіллевої діяльності в умовах НУШ.

Виховання є невід’ємною складовою освітнього процесу, реалізується наскрізно та забезпечується спільними зусиллями всіх його учасників. Це потребує від педагога-організатора не лише організаторських умінь, а й компетентностей фасилітатора, модератора, комунікатора та наставника, бо саме він володіє навичками випереджувального проєктного менеджменту (планування й організації виховного процесу, розроблення його методичного забезпечення та ін.), самостійно й творчо здобуває інформацію. Тому підготовка педагогів-організаторів до ефективної реалізації виховних завдань, шляхом опанування новітніми практиками, технологіями та методиками, що ґрунтуються на сучасних підходах і враховують суспільні виклики та потреби учасників освітнього процесу, визначає зміст пропонованої освітньої програми підвищення кваліфікації.

Необхідність системного професійного розвитку педагогів у сфері виховної діяльності узгоджується із сучасними державними підходами до національно-патріотичного виховання, які наголошують на формуванні громадянської активності, національної ідентичності, відповідальності,

поваги до культурної спадщини, демократичних цінностей і готовності до суспільної участі.

Сучасний етап розвитку освіти України характеризується масштабними трансформаційними процесами, спрямованими на переосмислення виховної місії закладу освіти, плекання цілісної особистості, утвердження національно-патріотичних орієнтирів та розбудову безпечного, недискримінаційного освітнього середовища. Упровадження засад Нової української школи вимагає від педагогів-організаторів нових професійних компетентностей: володіння інноваційними виховними технологіями та вміння здійснювати наскрізний процес формування цінностей у щоденній освітній практиці.

Цільова група: педагогічні працівники закладів освіти різних типів і форм власності.

Обсяг (тривалість): 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: реалізація програми ґрунтується на засадах гнучкості, варіативності, практичної спрямованості та орієнтації на професійні потреби педагогічних працівників у сфері виховання особистості здобувача освіти й організації виховного процесу в сучасному закладі освіти. Програма спрямована на професійне оновлення діяльності педагогів-організаторів відповідно до сучасних викликів української освіти та суспільства, забезпечення практичної готовності до проєктування й реалізації сучасної виховної діяльності та створення умов для активної участі здобувачів освіти у житті закладу, громади й держави.

До реалізації програми залучаються науково-педагогічні, педагогічні працівники, тренери, методисти та інші фахівці, які мають відповідну фахову підготовку, досвід практичної діяльності у сфері виховання й соціалізації дітей та молоді, а також досвід проведення заходів із підвищення кваліфікації. За потреби до проведення окремих занять можуть залучатися науковці, експерти з питань ціннісно-орієнтованої освіти, представники громадських організацій та правозахисних інституцій.

Форма навчання: очна, очна (з використанням технологій дистанційного навчання).

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток педагогів-організаторів щодо проєктування ціннісно-орієнтованого освітнього середовища, розвитку учнівського самоврядування, підтримки дитячих ініціатив та організації виховної діяльності в умовах НУШ.

Завдання підвищення кваліфікації:

Програма спрямована на:

створення умов для формування в педагогів-організаторів цілісного розуміння сутності виховання як наскрізного процесу в сучасному закладі освіти;

ознайомлення педагогів-організаторів із нормативно-правовими засадами державної політики у сфері виховання та організації виховного процесу в закладі освіти;

формування вмінь планувати та організовувати виховний процес на основі загальнолюдських, національних та демократичних цінностей;

розвиток компетентності педагогів-організаторів щодо організації виховного процесу на засадах рівності усіх здобувачів освіти, без будь-яких форм дискримінації, на засадах інклюзивності й безбар'єрності;

формування вмінь підтримувати безпечно, вільне від насильства й цькування освітнє середовище, у якому забезпечено атмосферу довіри;

розуміння важливості налагодження стосунків із здобувачами освіти, їхніми батьками на основі взаємної поваги, відкритого діалогу та партнерської взаємодії;

ознайомлення педагогічних працівників із сучасними підходами до формування в здобувачів освіти, громадянської активності, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурних надбань і традицій, державної мови;

ознайомлення педагогів із кращими практиками розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню в них навичок здорового способу життя;

формування здоров'язбережувальної компетентності педагогів, зокрема в аспектах профілактики травматизму, охорони життя і здоров'я здобувачів освіти, розвитку культури безпечної поведінки;

забезпечення практичної спрямованості підвищення кваліфікації через використання інтерактивних методів навчання, практичних занять (семінарів, практикумів, майстер-класів, обмін досвідом між учасниками) тощо;

формування навичок моніторингу й оцінювання результативності виховної діяльності, визначення її впливу на розвиток соціальних, громадянських, комунікативних та інших компетентностей здобувачів освіти;

вироблення індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогів-організаторів, здатності застосовувати здобуті знання та уміння у щоденній педагогічній практиці.

Компетентності, що вдосконалюватимуться:

Відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225): предметно-методична (А2), інформаційно-цифрова (А3), психологічна (Б1), емоційно-етична (Б2), компетентність педагогічного партнерства (Б3), інклюзивна (В1),

здоров'язбережувальна (В2), організаційна (Г2), здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Після завершення навчання слухач (слухачка):

конструктивно та безпечно взаємодіє з усіма учасниками освітнього процесу;

планує та організовує виховний процес і дозвілєву діяльність в закладі освіти на ціннісних засадах НУШ;

упроваджує суб'єкт-суб'єктну взаємодію з учнями, підтримує дитячі ініціативи, соціальні проекти та розвиток учнівського самоврядування на засадах партнерства;

добирає і використовує інноваційні методики та виховні технології (кейс-технології, квести, Service Learning, форум-театри тощо) для розвитку м'яких і твердих навичок та ціннісно-орієнтованої діяльності учнів;

створює безпечне, інклюзивне та недискримінаційне освітнє середовище, застосовуючи здоров'язбережувальні й відновні технології;

здійснює просвітницьку та інформаційну роботу з учасниками освітнього процесу щодо прав людини, академічної доброчесності, безпеки життєдіяльності та ментального здоров'я;

реалізує власний професійний розвиток, розбудовує партнерську взаємодію з педагогічним колективом, батьками та громадськими організаціями.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється на засадах об'єктивності, відкритості, прозорості, академічної доброчесності та відповідності меті програми й очікуваним результатам навчання.

Для оцінювання результатів навчання використовуються такі інструменти:

тестові завдання для перевірки теоретичних знань за змістовими модулями програми;

поточні практичні завдання, спрямовані на аналіз виховних ситуацій, розв'язання педагогічних кейсів, моделювання ціннісно-орієнтованих позаурочних заходів, розроблення елементів наскрізного планування, інтерактивних виховних форматів і методичних матеріалів;

рефлексивні вправи, самооцінювання результатів професійного розвитку та презентація власних виховних практик.

Підсумковий рівень навчальних досягнень слухачів визначається за такими критеріями:

виконання тестових завдань із результатом від 70 % до 100 % правильних відповідей;

здатність застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання виховних задач, моделювання ціннісно-орієнтованих занять та інтеграції наскрізних ліній у педагогічну практику;

рівень професійної активності, рефлексивності та готовності до впровадження інноваційних виховних технологій і практик педагогіки партнерства в освітній процес НУШ;

здатність до самооцінювання, аналізу власних виховних результатів, визначення напрямів подальшого фахового вдосконалення та проєктування індивідуальної траєкторії професійного зростання

Результати підвищення кваліфікації визнаються такими, що досягнуті, якщо слухач (слухачка) успішно виконав(ла) передбачені програмою види навчальної діяльності та продемонстрував(ла) рівень засвоєння змісту програми не нижче 70 %.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: свідоцтво (сертифікат) про підвищення кваліфікації відповідно до встановленого зразка обсягом 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Вартість програми: узгоджується додатково (враховуючи кількість слухачів).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено формування та розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників відповідно до професійного стандарту вчителя та сучасних вимог до організації освітнього і виховного процесу на засадах ціннісно-орієнтованого підходу.

Зміст програми спрямовано на оновлення професійних знань і практичних умінь щодо проєктування та реалізації сучасного виховання та позакласної і позашкільної роботи, а також проведення інтерактивних лекцій стосовно сучасних теорій і практик українського виховання, розвитку учнівської активності, самоврядування, лідерства, громадянської та соціальної компетентності, формування української національної та громадянської ідентичності.

Особливістю практичної підготовки є її практико-орієнтований характер, що передбачає моделювання та аналіз виховних ситуацій, розроблення сценаріїв і планів виховних справ, проєктування учнівських ініціатив, соціальних, громадянських, волонтерських та національно-патріотичних проєктів, добір сучасних форм і методів взаємодії з учнівським колективом. Практична підготовка також передбачає використання цифрових сервісів та онлайн-платформ для організації комунікації, командної роботи, презентації результатів учнівської діяльності та створення сучасного цифрового виховного простору.

Самостійна робота передбачає опрацювання навчально-методичних матеріалів із соціальних медіа, стратегій комунікації та створення сучасного контенту, а також виконання тестових та практичних завдань (за потреби).

Підсумкові заходи передбачають участь слухача курсів та виконання підсумкового тестування з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного змісту програми та сформованості професійних компетентностей.

Зміст програми складається з двох модулів та 13-ти взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за програмою слухачі складають підсумковий тест. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 100 балів. Прохідний бал – 70. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 10 год – лекційні заняття, 14 год – практична робота, 2 год – самостійна робота, 4 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Стратегії та практики сучасної виховної діяльності педагога-організатора					
Тема 1.1. Від цінностей до ідентичності: сучасні практики українського виховання	2				2
Тема 1.2. Пріоритети сучасної виховної діяльності педагога-організатора: ціннісні орієнтири та практики НУШ		2			2
Тема 1.3. Учнівське самоврядування як простір розвитку лідерства та громадянської активності		2			2
Тема 1.4. Компетентнісний підхід у системі професійного розвитку педагогічних працівників: можливості та перспективи	2				2
Тема 1.5. Сучасні практики організації дозвілєвої діяльності дітей та учнівської молоді		2			2
Тема 1.6. Безпечне освітнє середовище: практики підтримки, взаємодії та добробуту учнів		2			2
Тема 1.7. Педагог-організатор у сучасному закладі освіти: управлінські компетентності та професійні ролі	2				2
Разом за модулем	6	8			14
МОДУЛЬ 2. Цифрові інструменти, моніторинг та медіасупровід виховного процесу					
Тема 2.1. Учнівське самоврядування в системі	2				2

внутрішнього забезпечення якості освіти: критерії, інструменти, практики					
Тема 2.2. Сучасні методи та методика системного формування цінностей		2			2
Тема 2.3. Цифрова трансформація виховної діяльності: інструменти та практики сучасного педагога-організатора		2			2
Тема 2.4. Моніторинг ціннісних орієнтирів учнів: сучасні інструменти оцінювання та розвитку		2			2
Тема 2.5. Соціальні медіа в діяльності педагога-організатора: стратегії комунікації та створення сучасного контенту			2		2
Тема 2.6. Педагог-організатор як координатор соціального партнерства: взаємодія з громадою, ГО, бізнесом та владою		2			2
Разом за модулем	2	8	2		12
Підсумкові заходи				4	4
Усього	10	14	2	4	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Стратегії та практики сучасної виховної діяльності педагога-організатора

Тема 1.1. Від цінностей до ідентичності: сучасні практики українського виховання

Цінності як основа сучасного українського виховання: свобода, гідність, відповідальність, патріотизм, громадянськість, єдність, справедливість та самореалізація. Сучасний зміст ціннісного виховання в умовах війни, суспільних трансформацій та європейської інтеграції України. Українська національна та громадянська ідентичність: взаємозв'язок, відмінності та єдність. Формування почуття приналежності до української політичної нації через мову, культуру, історичну пам'ять, традиції та символи. Патріотично-державницьке виховання як складова формування відповідального громадянина.

Активна громадянська позиція як шлях від цінностей до реальної дії: учнівське самоврядування, волонтерство, соціальне та проєктне діяльність, участь у житті громади. Роль педагога-організатора у створенні простору для громадянської активності та самореалізації учнів.

Історична пам'ять і критичне мислення у формуванні української ідентичності. Осмислення історичного минулого, подолання міфів і маніпуляцій, формування свідомого ставлення до історії України та сучасної російсько-української війни.

Сучасні виклики українській ідентичності в інформаційному та цифровому середовищі. Медіаграмотність, протидія дезінформації та збереження культурної самобутності. Практики педагога-організатора щодо інтеграції цінностей та української ідентичності у повсякденне життя закладу освіти.

Тема 1.2. Пріоритети сучасної виховної діяльності педагога-організатора: ціннісні орієнтири та практики НУШ

Виховний процес та характеристика його компонентів. Соціальне замовлення, мета, цілі, завдання, задачі виховання відповідно до потреб НУШ. Складові основного змісту виховання та інноваційні методи, засоби і технології виховання. Спрямовання педагогічної та управлінської діяльності на досягнення виховної мети і завдань та перетворення особистісних властивостей і якостей вихованців.

Структурування виховного процесу за рівнями навчання. Узгодження функцій виховного процесу (соціально-адаптивних, ціннісно-орієнтаційних, корекційно-розвивальних, інформаційно-комунікативних та ін.) та створення організаційно-педагогічних умов їх реалізації в НУШ. Роль цінностей у різних видах ціннісно-орієнтованої діяльності. Синтез виховання, навчання,

розвитку і соціалізації особистості у наскрізному процесі виховання цінностей в сучасному ЗЗСО.

Результативність виховного процесу. Якості та риси характеру особистості, патріота, інноватора. Види моніторингу освіти. Моніторинг якості виховання та вихованості особистості. Індикатори національно-патріотичного виховання.

Тема 1.3. Учніське самоврядування як простір розвитку лідерства та громадянської активності

Учніське самоврядування як форма демократичної участі здобувачів освіти в житті закладу освіти. Мета, завдання, принципи та нормативно-правові засади діяльності учнівського самоврядування. Сучасні моделі та рівні організації учнівського самоврядування, механізми залучення учнів до прийняття рішень.

Учніське лідерство: сутність, види та ключові компетентності. Розвиток відповідальності, ініціативності, комунікативних навичок, командної взаємодії та здатності до прийняття рішень. Демократичний стиль взаємодії та ситуативне лідерство в учнівському середовищі.

Учніське самоврядування як простір формування громадянської активності. Соціальні, волонтерські, благодійні та проєктні ініціативи учнів. Участь у житті закладу освіти та територіальної громади як практика відповідального громадянства.

Роль педагога-організатора у розвитку учнівського самоврядування: координатор, фасилітатор, наставник і партнер. Створення умов для самостійності учнів, підтримка учнівських ініціатив, делегування повноважень та розвиток лідерського потенціалу.

Інструменти ефективного учнівського самоврядування: командна робота, проєктування, дебати, учнівські форуми, опитування, відкриті зустрічі та цифрові інструменти участі. Критерії ефективності учнівського самоврядування та оцінювання його впливу на освітнє середовище.

Тема 1.4. Компетентнісний підхід у системі професійного розвитку педагогічних працівників: можливості та перспективи

Компетентнісний підхід як основа професійного розвитку педагогічних працівників, підвищення їхньої професійної мобільності, здатності до адаптації в умовах освітніх змін та готовності до впровадження нових стандартів у професійній діяльності.

Теоретичні та практичні аспекти реалізації компетентнісного підходу в системі професійного розвитку педагогічних працівників закладів освіти в умовах Нової української школи. Сучасні тенденції щодо формування готовності педагогічних працівників до безперервного професійного розвитку, самоосвіти, рефлексії власної професійної діяльності, визначення індивідуальних професійних потреб і побудови персональної траєкторії професійного зростання.

Сучасні підходи до розвитку професійних компетентностей педагогічних працівників, можливості формальної, неформальної та інформальної освіти, інноваційні форми й технології професійного навчання. Особливості організації та проходження підвищення кваліфікації педагогічних працівників на цифровій платформі «Вектор», можливості вибору програм підвищення кваліфікації, форм і напрямів професійного розвитку відповідно до індивідуальних професійних потреб.

Розвиток здатності педагогічних працівників застосовувати набуті знання та компетентності для вдосконалення освітнього та управлінського процесів, упровадження сучасних педагогічних технологій навчання й виховання, цифрових інструментів та інноваційних освітніх практик.

Тема 1.5. Сучасні практики організації дозвіллевої діяльності дітей та учнівської молоді

Поняття дозвілля та його роль у розвитку дитини. Значення дозвіллевої діяльності у формуванні особистості. Дозвілля як простір самовираження, творчості, відпочинку та соціалізації. Тенденції сучасної культури дозвілля.

Основні підходи до організації дозвілля учнівської молоді:

особистісно орієнтований підхід: індивідуалізація інтересів; вільний вибір видів діяльності;

компетентнісний підхід: розвиток soft skills, ініціативності, командної взаємодії;

інклюзивний підхід: забезпечення доступності дозвілля для дітей з ООП;

партнерський підхід: співпраця школи, сім'ї, громади та позашкільних інституцій.

Соціально-виховний потенціал дозвілля. Класифікація сучасних форм дозвіллевої діяльності. Традиційні форми. Інноваційні форми.

Цифровізація дозвіллевого простору. Практики партнерства у сфері дозвілля. Критерії ефективності сучасних дозвіллевих програм. Приклади успішних моделей дозвіллевої роботи.

Тема 1.6. Безпечне освітнє середовище: практики підтримки, взаємодії та добробуту учнів

Поняття та складові безпечного освітнього середовища: фізична, психологічна, соціальна та цифрова безпека. Принципи створення середовища, у якому учні відчувають захищеність, прийняття, повагу та приналежність. Роль педагога-організатора у формуванні культури безпеки та добробуту закладу освіти.

Психоемоційний добробут і резильєнтність учнів: чинники підтримки та ресурси відновлення в умовах війни й суспільних викликів. Розпізнавання ознак стресу та кризових станів, алгоритми педагогічної підтримки та своєчасного перенаправлення до фахівців. Взаємодія з батьками, психологічною службою та іншими суб'єктами підтримки.

Культура взаємоповаги та ненасильницької комунікації в учнівському середовищі. Профілактика булінгу, дискримінації, конфліктів та інших проявів небезпечної поведінки. Практики розвитку емпатії, взаємодопомоги, відповідальності та позитивного психологічного клімату в дитячих колективах.

Підтримка учнівської суб'єктності як умова безпеки та добробуту. Участь учнів у створенні правил і практик безпечного середовища, діяльність учнівського самоврядування та взаємодопомога за принципом «рівний-рівному». Формування навичок безпечної поведінки у фізичному, соціальному та цифровому просторі.

Роль педагога-організатора у координації безпекових ініціатив та взаємодії учнів, педагогів, батьків, адміністрації та партнерських служб. Превентивні практики, алгоритми реагування на ризики та кризові ситуації.

Побудова системи підтримки, орієнтованої на права, потреби, гідність і найкращі інтереси дитини

Тема 1.7. Педагог-організатор у сучасному закладі освіти: управлінські компетентності та професійні ролі

Трансформація професійної ролі педагога-організатора в сучасному освітньому середовищі. Основні професійні та управлінські функції педагога-організатора: планування, організація, координація, комунікація, мотивація та моніторинг. Управлінські компетентності як складова професійної діяльності: стратегічне й оперативне планування, прийняття рішень, управління ресурсами, командна взаємодія та проєктний менеджмент.

Педагог-організатор як координатор учнівської активності, діяльності органів учнівського самоврядування та освітніх ініціатив. Розвиток лідерських, комунікативних і фасилітаційних компетентностей. Побудова партнерської взаємодії з педагогами, адміністрацією, батьками, громадськими організаціями та представниками громади.

Сучасні інструменти організації та оцінювання результативності діяльності. Професійна автономія, відповідальність і цифрова компетентність педагога-організатора.

МОДУЛЬ 2.

Цифрові інструменти, моніторинг та медіасупровід освітнього процесу

Тема 2.1. Учніське самоврядування в системі внутрішнього забезпечення якості освіти: критерії, інструменти, практики

Учніське самоврядування як суб'єкт забезпечення якості освіти та механізм демократичної участі здобувачів освіти в управлінні закладом.

Можливості учнівської участі у формуванні безпечного, комфортного, інклюзивного та сприятливого освітнього середовища.

Напрями участі учнів у вивченні та оцінюванні якості освітнього процесу: освітнє середовище, організація навчання, позаурочна діяльність, взаємодія учасників освітнього процесу, дотримання прав та потреб здобувачів освіти. Учнівський зворотний зв'язок як ресурс удосконалення діяльності закладу освіти.

Інструменти залучення учнів до оцінювання якості освіти: опитування, анкетування, фокус-групи, учнівські форуми, відкриті обговорення, пропозиції та ініціативи органів учнівського самоврядування. Принципи об'єктивності, відкритості, добровільності та конфіденційності під час збору й використання учнівської думки.

Участь учнів у розробленні та вдосконаленні шкільних політик, правил і рішень. Механізми врахування учнівських пропозицій у плануванні діяльності закладу освіти. Від партнерської участі до спільного прийняття рішень.

Роль педагога-організатора у розвитку культури учнівської участі та забезпеченні конструктивного діалогу між учнями, педагогами, адміністрацією і батьками. Практики моніторингу результативності учнівського самоврядування та його впливу на якість освітнього середовища.

Тема 2.2. Сучасні методи та методика системного формування цінностей

Методи виховання, їх класифікація та сучасне значення. Методи та виховні інваріанти розвитку особистості. Методи особистісно зорієнтованого освітнього процесу. Метод самопрезентації особистості. Особливості методики та методи духовно-морального виховання. Актуальні методи національно-патріотичного виховання.

Методи навчання цінностей та методика їх формування. Системні методи навчання цінностей: первинне засвоєння інформації, пояснення і керована дискусія, рольова гра та емоційне зараження. Принагідні методи навчання цінностей та подача цінностей у контексті предмета діяльності чи людських стосунків: приучування, переконання, навіювання тощо. Метод насадження ідеології. Особливості застосування методів протиставлення, заборон і застережень та виховання власним прикладом. Переорієнтація намірів і зусиль виховання та добро, позив і критичне, креативне та піклувальне мислення. Увага до вияву волі особистості та виховання особистісної гідності.

Мотиваційно-ціннісна детермінованість виховання вчинком. Вчинкова життєва сфера особистості. Система позитивних вчинків як виховна взаємодія у ЗЗСО. Почуття успіху у вихованні. Педагог у просторі вчинку.

Тема 2.3. Цифрова трансформація виховної діяльності: інструменти та практики сучасного педагога-організатора

Цифровізація виховної діяльності та нові можливості цифрового середовища для комунікації, взаємодії й організації учнівської активності. Цифрові інструменти для планування, координації та реалізації виховних, соціальних, громадянських і проєктних ініціатив.

Створення цифрового контенту та використання мультимедійних форматів у виховній роботі: соціальні мережі, відео, інтерактивні платформи, онлайн-дошки, опитування та цифрові сервіси спільної роботи. Цифрова комунікація педагога-організатора з учнями, педагогами, батьками та партнерами.

Цифрова безпека, медіаграмотність, захист персональних даних та етичні аспекти онлайн-взаємодії. Профілактика кібербулінгу, маніпуляцій і дезінформації. Відповідальне використання штучного інтелекту у виховній діяльності.

Практики залучення учнів до створення цифрового контенту, онлайн-ініціатив, волонтерських і громадянських проєктів. Роль педагога-організатора у формуванні культури відповідального та безпечного використання цифрових технологій.

Тема 2.4. Моніторинг ціннісних орієнтирів учнів: сучасні інструменти оцінювання та розвитку

Ціннісні орієнтири як складова особистісного та громадянського розвитку учнів. Мета, принципи й етичні засади моніторингу ціннісних орієнтирів у закладі освіти. Визначення актуальних ціннісних пріоритетів, потреб і динаміки їх розвитку.

Сучасні інструменти вивчення ціннісних орієнтирів: спостереження, анкетування, опитування, бесіди, рефлексивні практики, ситуаційні завдання, портфоліо та аналіз учнівської діяльності. Поєднання кількісних і якісних методів та інтерпретація отриманих результатів.

Використання результатів моніторингу для коригування змісту й форм виховної діяльності, індивідуальної та групової підтримки учнів. Роль педагога-організатора у плануванні, проведенні та аналізі моніторингових досліджень.

Практичні підходи до відстеження динаміки ціннісних орієнтирів та оцінювання результативності виховних практик. Конфіденційність, недопущення стигматизації та дотримання принципу «оцінюємо не особистість, а динаміку розвитку».

Тема 2.5. Соціальні медіа в діяльності педагога-організатора: стратегії комунікації та створення сучасного контенту

Роль соціальних медіа у виховній діяльності та комунікації закладу освіти. Визначення цільової аудиторії, мети та стратегії цифрової комунікації педагога-організатора. Принципи створення сучасного виховного контенту:

інформаційного, просвітницького, мотиваційного, ціннісно орієнтованого та інтерактивного.

Контент-планування та сучасні формати цифрового контенту. Використання соціальних медіа для популяризації учнівського самоврядування, учнівських ініціатив, соціальних, волонтерських і патріотичних проєктів.

Медіаграмотність, критичне мислення та відповідальне поширення інформації. Цифрова безпека й етика комунікації: захист персональних даних, цифрової репутації, авторського права, безпечна публікація інформації про дітей та комунікація в умовах воєнного стану.

Сучасні цифрові інструменти та можливості штучного інтелекту для створення контенту. Оцінювання ефективності цифрової комунікації.

Тема 2.6. Педагог-організатор як координатор соціального партнерства: взаємодія з громадою, ГО, бізнесом та владою

Соціальне партнерство як ресурс розвитку закладу освіти та професійної діяльності педагога-організатора. Роль педагога-організатора у формуванні й координації партнерської мережі закладу освіти.

Принципи ефективної взаємодії з територіальною громадою, громадськими організаціями, благодійними фондами, бізнесом та органами місцевого самоврядування. Виявлення потреб і ресурсів потенційних партнерів, визначення спільних цілей та напрямів співпраці. Комунікаційні стратегії, переговори та побудова довготривалих партнерських відносин.

Проектний підхід у реалізації соціальних та освітніх ініціатив: від ідеї й пошуку партнерів до спільного планування, реалізації та оцінювання результатів. Залучення ресурсів громади до розвитку учнівських ініціатив, волонтерських, громадянських і соціально значущих проєктів.

Презентація діяльності закладу освіти та формування його позитивної репутації у громаді. Етичні, правові та безпекові аспекти соціального партнерства.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз ситуацій / кейсів (розбір та аналіз практичних ситуацій із досвіду роботи педагогів-організаторів; аналіз і розв'язання конфліктних ситуацій в учнівському середовищі та дитячих колективах).

2. Розроблення методичних матеріалів (розробка сценаріїв виховних і дозвіллевих заходів, інтерактивних квестів, акцій та форум-театрів; створення методичних рекомендацій, положень та алгоритмів для розвитку учнівського самоврядування; підготовка дидактичних і візуальних матеріалів (пам'яток, чек-листів, кейсів) для проведення просвітницьких тренінгів).

3. Практичні тренінгові вправи (моделювання ситуацій партнерської взаємодії з дитячими лідерами у форматі рольових ігор; групова робота з відпрацювання модераторських та фасилітаційних навичок педагога-

організатора; виконання командних вправ на згуртування учнівського колективу (*teambuilding*)).

4. Проектна робота (розробка та захист мініпроектів учнівського самоврядування або ініціатив соціально-громадянської дії (волонтерських, екологічних, благодійних проектів); конструювання моделей ціннісно-орієнтованих та дозвіллевих просторів у закладі освіти).

5. Виконання тестових / діагностичних завдань (розробка рефлексивних анкет, анкет-опитувань та карт спостережень для моніторингу активності учнівського самоврядування; виконання діагностичних тестових завдань та самооцінювання власного рівня фахових компетентностей).

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. У чому полягає роль педагога-організатора як координатора, фасилітатора, наставника та лідера?
2. Які інструменти планування, координації та оцінювання діяльності є найбільш ефективними?
3. Які можливості соціального партнерства для розвитку учнівських ініціатив?
4. У чому полягає роль педагога-організатора як контент-мейкера, комунікатора та модератора цифрового середовища закладу освіти?
5. Які інструменти SMM-планування, створення сучасного медіаконтенту та оцінювання його ефективності в соціальних мережах є найбільш дієвими?
6. Які комунікаційні стратегії сприяють формуванню довготривалого партнерства?
7. Які візуальні та текстові формати контенту (кліпи, сторіз, меми, інфографіка) є найбільш ефективними для залучення учнівської молоді та висвітлення діяльності закладу освіти?
8. Які цінності є визначальними для сучасного українського виховання?
9. Як критичне мислення та історична пам'ять впливають на формування ідентичності?
10. Які практики сприяють профілактиці булінгу, конфліктів та дискримінації?
11. Як вибудувати ефективну взаємодію учнів, педагогів, батьків і фахівців у питаннях безпеки?
12. Як залучити учнівське самоврядування та шкільні медіагрупи до спільного створення контенту, розвитку цифрової грамотності та протидії фейкам?
13. Які формати цифрового контенту є найбільш ефективними для різних цільових аудиторій?
14. Які можливості та ризики використання штучного інтелекту у діяльності педагога-організатора?
15. Які алгоритми безпечної комунікації, збереження конфіденційності та захисту персональних даних учнів слід застосовувати під час ведення шкільних соціальних мереж?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : станом на 30 травня 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX : станом на 30 травня 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності : Закон України від 13.12.2022 № 2834-IX : станом на 30 травня 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
4. Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1322. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n13>
6. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
7. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами) : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
8. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : наказ Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
9. Положення про атестацію педагогічних працівників : наказ Міністерства освіти і науки України від 09.09.2022 № 805 (у редакції наказу від 10.09.2024 № 1277). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text>
10. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.10.2025 №1349.
11. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2-24 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

Основна література

1. Антонюк О. Духовно-моральне виховання учнівської молоді як умова сталого розвитку особистості // *Нова педагогічна думка*. 2024. Т. 117, № 1.
2. Бех І. Д., Журба К. О., Канішевська Л. В. та ін. Аналіз стану утвердження української національної ідентичності : препринт. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 36 с.
3. Безрук К. В. Дослідження формування соціальної успішності підлітків у діяльності учнівського самоврядування. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2022. Вип. 26, кн. 1. С. 15–26.
4. Гордієнко Т. В., Філоненко О. В. Демократичні основи організації освітнього простору Нової української школи. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. 2026. Т. 1, № 60. С. 80–88.
5. Готовність до професійного саморозвитку педагога Нової української школи : колективна монографія / за заг. ред. А. Л. Черній ; упор. В. М. Бордюк. Рівне : РОІППО, 2023. 244 с.
6. Гриневич Л., Божинський В., Крижановська В. Перезавантаження реформи «Нова українська школа»: впровадження нового змісту базової середньої освіти : Аналітична записка. Серія «Освіта України під час війни». Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024. 17 с. URL: <https://osvitanalityka.kubg.edu.ua/NUSH>
7. Єрмак Т. І. Форми і методи формування лідерських навичок учнів закладів загальної середньої освіти. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2022, № 4. С. 34-41.
8. Журба К. О. Формування національної ідентичності зростаючої особистості в умовах воєнного стану: досвід експериментальної реалізації. *Вісник НАПН України*, 2023, № 5 (1). С.1 – 6.
9. Журба К. О., Бех І. Д., Бойко С. М., Євтушок В. І. та ін. Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія. Київ: Компрінт, 2024. 232 с.
10. Журба К. О., Бех І. Д., Коломoeць Г. А., Національна солідарність учнівської і студентської молоді в умовах війни і повоєнного часу: монографія / за ред. К. О. Журби. Івано-Франківськ: НАІР, 2025. 188 с.
11. Інноваційні практики Нової української школи : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. Л. Черній ; упор. В. М. Бордюк, Т. М. Гавлітіна. Рівне : РОІППО, 2023. 134 с.
12. Козак Н. Учніське самоврядування – практична школа демократії // *Освітній фокус*. 2024. № 6(23). С. 15-21.
13. Корж-Усенко Л. В., Козлова О. Г., Сидоренко О. Л. Учніське самоврядування як школа молодого лідерства: історико-педагогічний аспект. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2022. № 5 (119). С. 227–236.
14. Поліхун Н. І., Постова К. Г., Онопченко Г. В. та ін. STEM/STEAM-освіта: від теорії до практики: методичний посібник. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. 121 с. URL:

https://iod.gov.ua/content/docs/documentspdf/203/stem-steam-osvita--vid-teoriyi-do-praktiki--metodichniy-posibnik_.pdf

15. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей», рекомендована Інститутом проблем виховання НАПН України (протокол від 02.07.2018 № 06). URL: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>

16. Толочко С. В. Особистісний потенціал учнівської молоді в сучасному освітньому середовищі // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2024. Вип. 28, кн. 2.

17. Трейтяк Д. Формування громадянської активності старшокласників у цифровому просторі як складової виховання національної солідарності. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2024. Вип. 28, кн. 2. С. 187–198.

18. Шиян Р, Романенко Ю, Терещенко В. Перезавантаження НУШ: практичні орієнтири для вчительства початкової школи. Київ, 2025, 116 с.

Додаткова література

1. Валевська Н. Прокачуємо СЕЕН: колекція практик для дорослих і дітей : навч.-метод. посібник /за заг. ред. О. Елькіна, О. Марущенка. Харків, 2023. 42 с.

2. Венгловська О. А., Елькін О. Б., Марущенко О. А., Федоренко О. Ф. Упровадження компонентів розвитку емоційного інтелекту в учнівства: практичний poradnik педагогам закладів загальної середньої освіти. УІРО, 2023. 18 с.

3. Давидюк Н. Ю., Мінакова Н. Г. Упровадження Програми національного виховання в закладах освіти Рівненщини на 2020–2025 роки: успішні практики. Нова педагогічна думка. 2025. № 1 (121). С. 94–99.

4. Мова війни: нові слова, нові значення, нове сприйняття : практичний посібник / упоряд. М. Мазурок, Л. Заводна. Рівне: РОІППО, 2023.

5. Почапська О. І. (Не)безпека в цифровому світі : навчальний посібник. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 59 с.

6. Сучасні підходи до виховання особистості дитини в закладах загальної середньої та позашкільної освіти : методичний poradnik / за ред. А. Л. Черній / упоряд. Н. Ю. Давидюк, Н. Г. Мінакова. Рівне : РОІППО, 2022. 86 с.

7. Фемінітиви: потреба часу чи данина моді? : практичний посібник / упоряд. М. Мазурок, Л. Заводна. Рівне: РОІППО, 2025. 56 с.

8. Як розробити PROграму та курс підвищення кваліфікації. Методичний посібник для суб'єктів підвищення кваліфікації / О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, Київ : УІРО, 2025. 54 с.

